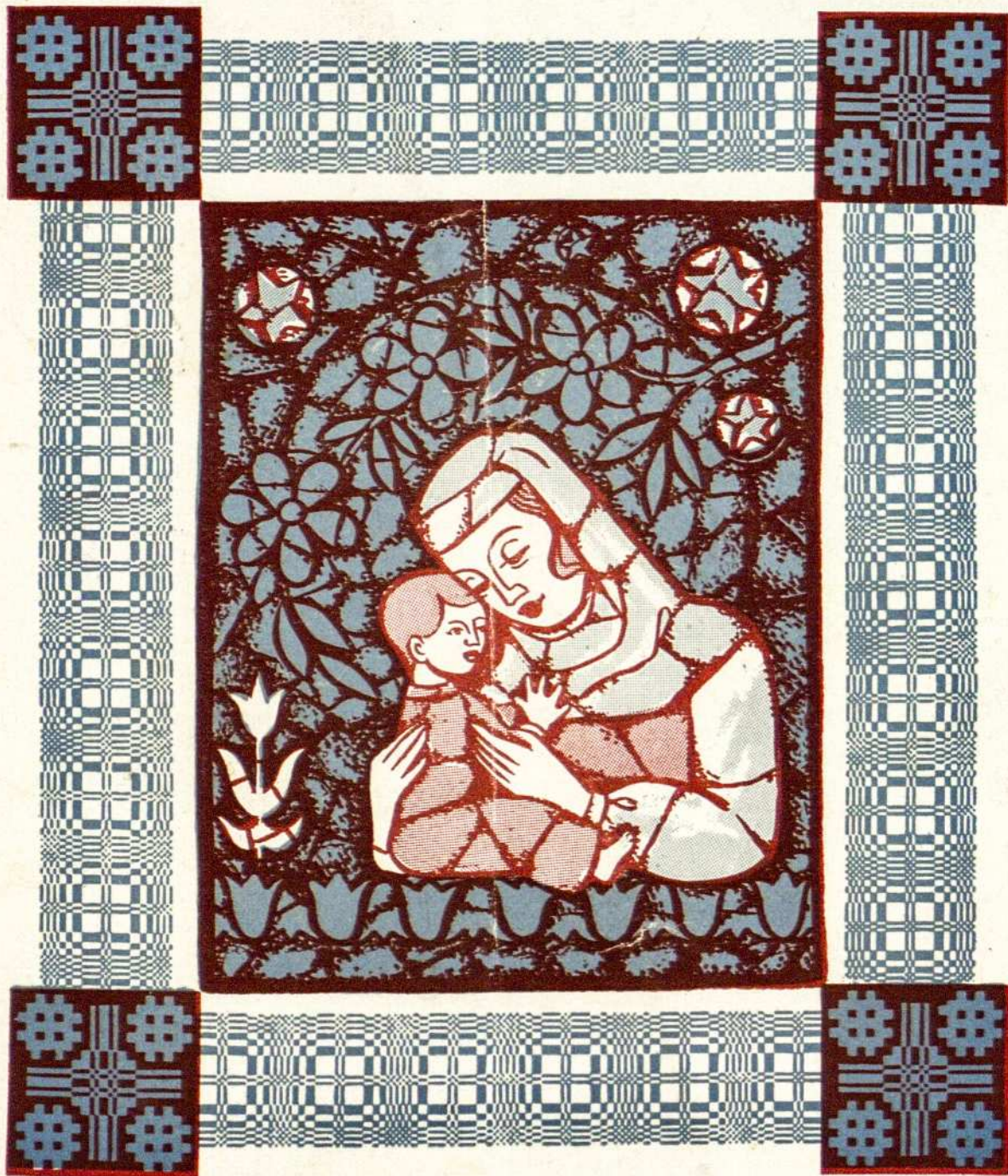

de

1955

GEГУŽĚ

NR. 5

1955 GEGUŽĖ Nr. 5

Redaguoja: *Pranas Naujokaitis*

Administruoja: *Nekalto Prasidėjimo
Seserys*

Leidžia: *Lietuvių Kultūros Institutas*

Prenumerata:

Metams: Amerikoje \$3.00, kitur — \$3.50. Atskiras numeris 30 centų

Raštus siųsti ir turinio reikalu rašyti:

Pr. Naujokaitis, 924 Madison St., Brooklyn 21, N. Y.

Pinigus, užsakymus ir adresų pakeitimus siųsti:

EGLUTĖ. Immaculate Conception Convent, R.F.D. 2, Putnam, Conn.

ŠIAME NUMERYJE:

1. Z. Gavelis, SVEIKINIMAS MAMYTEI	129
2. G. Balsytė, MOTINOS ŠIRDIS	130
3. A. Kalvelis, KIŠKELIS LAUKUOSE	135
4. J. Rūtenis, MOTULĖS DIENA, INČIUS	138
5. N. Butkienė, NEVIKRUSIS MIKUTIS	145
6. J. Gliuda, TEVIŠKĖLĖ UŽ KALNŲ	148
7. V. Čižiūnas, LIETUVOS KRIKŠTAS	154
8. M. Skučaitė, MAMAI	157
9. G. Senuta, NARSUS BERNIUKAS	157
10. UŽDAVINIAI, LAIŠKAI	160

Viršelis ir iliustracijos — dail. P. Osmolskio.

EGLUTĖ — THE LITTLE FIR. Magazine for children. Published monthly, except during July and August, by the Lithuanian Cultural Institute. Office of Publication, Immaculate Conception Convent, R.F.D. 2, Putnam, Conn. Editor: P. Naujokaitis, Brooklyn, N. Y. May, 1955. Vol. 6, No. 5. Subscription: \$3.00 yearly. Outside U.S.A. — \$3.50 yearly. Single Copy 30c. Entered as second-class matter at the post office in Putnam, Conn.

N. Pr. Seserų Spaustuvė, Putnam, Conn.

SVEIKINIMAS MAMYTEI

ZIGMAS GAVELIS

Ir vėl gegužis dega žvakėmis kaštanuos,
Ir skamba paukščių čiulbesiu šakose:
Esi man, mama, kraują ir gyvybę davus,
Ir kuo aš tau gegužio šventėje dėkosiu?

Prašysiu aš pavasario suskinti nemirtingą puokštę
Ir parnešti dainą grįžtančių sparnuočių;
Tegul žiedais pavasaris tavo dienas papuoštų
Ir po langu paukščiai padėką dainuotų.

Maldausiu pravirom akim naktų žvaigždėtų,
Kad jos prie tavo sapno be atvangos budėtų
Ir surinktų ašaras nuo balančiųjų skruostų.

Melsiu ir mėnesį, kad jis pro jazmino šakų šešėlį,
Atidarų langų sunkias užuolaidas pakėlęs,
Tavo ramų poilsį sidabro juosta juostų.

MOTINOS ŠIRDIS

GRAŽINA BALSYTĖ

Prie lango stovėjo našlė Mockienė ir žiūrėjo į besileidžiančią saulę. Ji ką tik buvo atsikėlusi iš ligos patalo ir jautėsi labai silpnai. Drebėjo rankos, galva buvo kaip apsvaigusi.

— O Dieve, — atsiduso moteris. — Kada gi galėsiu vėl pradėti dirbti, kaip reiskės gyventi? — Tuo metu pribėgo mažiausia jos dukrelė Onutė ir pradėjo malonių balselių čiauškėti:

— Kokia graži saulė šiandieną ir kokia raudona. Žiūrėk, mamyte, kaip greitai slepiasi ji už miško.

Motina paglostė mažosios galvutę ir tyliai pasakė:

— Graži, vaikeli, labai graži...

Kambarėlin įėjo Elenutė.

— Na, mamyte, aš jau ir bulves nuskutau ir užkaičiau, — gyrėsi mergaitė. — O kur gi Rimas? — dairėsi ji po kambarį.

— Rimukas tuojau sugrįš, — kalbėjo Mockienė. — Jis, vargšas, ir taip nuvargo prie mano lovos naktimis besėdėdamas. Išleidau valandėlei pas Jankaičių vaikus, tegul pažaidžia kiek.

Ten Rimas nesijautė svetimas. Vasaros metu dažnai abu su mamyte nueidavo į talką: tai šieno grėbti, tai daržų ravėti. Darbo ūkyje buvo visuomet. Kartais ganydavo berniukas ir žąsis, — o kaip gera būdavo paskui su Jankaitukais pažaisti, ir ko jie neprasimanydavo! Drožinėjo lazdas, mėgino, kurio birbynė garsiau švilpia, dalino žiedą.

— Na, užteks slėpynių eiti: — laikas man namo, — pasakė dabar Rimukas savo draugams. — Saulės jau nematyti.

— Tai kas! — pabūk dar, — bandė sulaikyti vaikai.

— Negaliu, — atsakė berniukas. — Mamytė dar serga, aš pažadėjau greitai sugrįžti.

— Nieko neatsitiktų, kad ir vėliau pareitum, — mėgino įtikinti Jurgis. — Bet rytoj tikrai ateisi? — klausė jis vėl ir žiūrėjo į Rimą.

— Rytoj visai neateisiu, — greitai atsakė vaikas.

— Ką? — nustebė ir kiti. — Juk dabar atostogos, nereikia nė pamokas ruošti.

— Aš eisiu grybauti. Poryt penktadienis — turgaus diena. Tada nunešiu į miestą grybus, parduosiu ir už tai mamytei vaistų nupirksiu, — drąsiai kalbėjo berniukas.

— A, tu vis ką nors išsigalvoji, — neiškentė greta stovėjęs vaikas.

Tačiau Rimą perkalbėti nepavyko. Nepatenkintiems draugams “sudiev” pasakęs, pasileido takeliu. Smagu buvo bėgti basam per minkštą žolę. Kai kur jautėsi užkritisė rasa. Aplinkui kvepėjo dobilais, siūbavo gelsvos javų varpos.

— Kągi, — galvojo berniukas, — Onelė dar mažutė, ne kiek didesnė ir Elenutė. Aš esu vyriausias, aš turiu mamytei padėti. Kai ji pasveiks ir vėl galėsime abu eiti ūkininkams į talką, vėl užsidirbsim ir gyvensim. Dievas padės, — guodė save vaikas.

Kai Rimukas sugrįžo namo, ant stalo jau kvepėjo troškintos bulvės su krapais, stovėjo dubenėliai rūgštaus pieno.

Skaniai pavakarieniavęs, susiieškojo jis dvi vytines pintinaites, įsidėjo lenktinį peilį, riekę duonos. Ryte ne laikas, — tai jis gerai žinojo. Tada tik įsispirk į klumpaite, imk pintinėles į rankas ir eik.

Taip buvo ir šiandieną. Kai tiktai mamytė jį pažadino, Rimukas tuojau išsoko iš lovos. Argi galėjo jis miegoti, kai rūpėjo miškas, grybai, mamytės vaistai?... O kaip gera buvo žygiuoti pažįstamu keliuku, laukais. Saulė tik pakilus, visą gamtą gaubė lengvutis rūkas, čiulbėjo paukšteliai...

— Bus graži diena, — nusprendė vaikas apsidairęs ir vėl ėjo toliau. Iš tolo mėlynavo miškas.

— Kad tik daug grybų atrasčiau, — galvojo Rimas. — Dar anksčiau, gal niekas nenugrybavo. — Miškas vis artėjo. Dabar jis atrodė daug žalesnis nei pirmiau, buvo aiškiai matomos eglės ir kiti medžiai.

— Gal pasukti į beržyną? — pamanė vaikas, — ten auga raudonikiai ir lepšės. Vėliau nueisiu į eglyną. — Ir, nieko nelaukdamas, pasuko kitu takeliu. Ant krūmų laikėsi dideli rasos lašai. Berniukas žengė per aukštą miško žolę. Kaip nušvisdavo jo akys, kai už beržo pasislėpęs, pasirodydavo ilgu kotu, raudona kepuraite grybas. Rimukas žinojo mišką kaip savo kišenę, tad ir paklysti nebijojo. O pintinaitėje grybai vis daugėjo. Šypsojosi vaikas į juos žiūrėdamas, ir širdelė šokinėjo iš džiaugsmo.

— Na, ar aš nesakiau, kad tavo brolių atrasiu? — kalbėjo jis, išdidžiam baravykui peiliuku nupiaudamas žemėtą apačią. Nors eglių

šakelės slėpė grybus ir negailestingai raižė jo veidą, rankas, tačiau Rimukui buvo linksma. Tankumyne grybauti buvo daug sunkiau nei lapuočių miške, ir berniukas landžiojo čia po eglaitėmis, dažnai net kniūbščias parkritęs. O ta duona kokia buvo skani miške! Kartais pasiklausydavo jis paukštelių giesmės arba garsiai sušukdavo "U-ū! Ir po kiek laiko girios aidas pakartodavo tą patį "U-u-ū..." tiktai dar ilgiau nutęsdamas.

Išėjęs į palaukę, pamatė vaikas, kad saulė buvo jau pačiuose pietuose. Reikėjo skubėti, baravykų pintinaitė dar nebuvo pilna. Ir vėl jis lindo po eglaitėmis, vėl draskė šakelės jo veidą, rankas, kartais net iki kraujo.

— Dėkui Dievui, — pagalvojo Rimas, — dešine ranka nuo kakto prakaitą braukdamas. — Šiai dienai užteks. — Greta jo stovėjo dvi pilnos pintinės grybų. Čia šypsojosi raudonikiai, ūmedės, baravykai, geltonavo ir viena kita voveruška.

Rimukas grįžo vėl tais pačiais takeliais. Nors nešti nebuvo lengva ir pintinaitės ištempė rankas, bet vaikas jautėsi laimingas. Jis žinojo, kad mamytė baigs šiandieną paskutinius lašus, o pinigų naujiems nupirkti nebuvo. Mintyse skaičiavo jis, kiek litų gaus už grybus, kaip nupirks mamytei vaistų. Ir kai berniukas prisiminė savo mamytę, staiga visas sunkumas kažkur pradingo: tos pilnos pintinėlių dabar atrodė tokios lengvos...

* * *

Kitą rytą išėjo Rimukas į turgų. Žmonių buvo kaip prikimšta. Žvengė juodbėriai. Ūkininkės, vežimuose sėdėdamos, svėrė varškę, sviestą. Miestelėnai derėjosi, pirkė, nešėsi į namus. Rimas perėjo aikštelę ir pasistatė savo pintinaites. Šiandieną jį apėmė baimė.

— O kas bus, jei neparduosiu? — kilo mintis jo galvutėje. Kairėje ir dešinėje keliuko pusėje stovėjo moterys, ir jis girdėjo vis tuos pačius žodžius:

— Labai gražūs grybai, prašom ponia!

— Gal baravykų? Pigūs, švieži.

Rimukas taip nemokėjo. Jis stovėjo tylus prie savo pintinių ir tik kartais tepasiūlydavo pro šalį praeinantiems. Bažnyčios bokšto laikrodis išmušė 12.

— Tuoju pradės visi skirstytis, — galvojo liūdnai vaikas. — O mano grybai?

— Jis pažvelgė žemyn. Viena pintinė buvo tuščia. Joje gulėjo tiktai paprastas dubenėlis, kuriuo seikėjo grybus. Ir kišenėje skambėjo pora litų, bet kas bus su baravykais, su vaistais? — nerimo berniukas. — Anos moterys tik kelis beturi, o aš? Dievuli, padėk man, — prašė jis tyliai.

— Gal baravykų? Pigūs, švieži, imkit, ponia, atiduosiu pigiau, — išgirdo jis vėl moters balsą kairėje. Skarele pasirišus, laikė ji rankoje storulį, didelę galvą baravyką ir siūlė kažkokiai akiniuotai poniai. Bet ši pakraipė galvą ir, į Rimuką pasižiūrėjus, artėjo prie jo.

— Na, vaikelį, ar daug baravykų turi? Kokie visi dideli ir gražūs, — stebėjosi ji. Gal tavo paties rinkti?

— Taip, — nedrąsiai atsakė Rimas, — ir nesunkirmiję. — Jo balsas drebėjo.

— Kiek gi čia turi? — klausė vėl ponia.

— 50, — pratarė vaikas. — Už desėtką litas, o jei visus paimtumėte, atiduočiau už 4 litus 80 centų.

— Gerai, — kiek pagalvojusi pasakė ponia ir, išėmusi iš piniginių penklitį, padavė berniukui. — Gražos nereikia, — sakė ji. — Bet ar tu negalėtum man padėti parnešti į namus?

Rimuko akutės degė džiaugsmu. Jis negalėjo tikėti: dar prieš minutę jis buvo toks nelaimingas, visų užmirštas, o dabar, štai, atsiuntė jam Dievas tą gerąją ponią, kuri visus baravykus nupirko. Teisingai sako mamytė, — galvojo Rimukas: "Kas Dievo neužmiršta, tam ir Jis padeda". Kaip ji džiaugsis, kai aš, į namus sugrįžęs, viską papasakosiu?! —

Ir vaikas ėjo iš lėto su ta nepažįstama ponia miesto gatvėmis. Ji nešėsi daug visokių ryšulėlių, o berniukas pintinėle su baravykais. Tuščiąją jis buvo palikęs pas pažįstamą krautuvininką, netoli turgaus. Kelyje klausė ponia Rimuką, kiek jis metų turįs, kuo vardu jo sesutės, ar jis mėgstas skaityti. Ponia klausėsi, ir jai pagailo berniuko: ir ji turėjo tokį pat sūnų kaip Rimukas. Bekalbėdami priėjo jie gražų, didelėmis gonkomis namą.

— Štai mes jau ir čia, — pasakė malonių balsu ponias ir pro atdarus vartelius įėjo abu į vidų.

Prie durų pasitiko juos tarnaitė ir paėmė iš Rimuko pintinę su grybais.

— Eikš, vaikeliai, toliau, nesibijok, — girdėjo jis ponios žodžius. — Tegul būna klumpaitės, — sakė ji vėl.

Bet vaikui atrodė čia visa taip gražu, kaip pasakojo. Jis greitai nusiavė medinukus ir pastatė juos koridoriuje ties durimis. Nedrąsiai, mažais žingsniukais ėjo jis storu kilimu.

— Ir už žolę minkštesnis, — stebėjosi berniukas. — Kokie gražūs paveikslai kabo ant sienų, ir jų rėmai atrodo kaip auksiniai, — dairėsi Rimukas beveik netikėdamas savo akimis. — O gėlės — kokios nematytos, aukštos, dideliais karpytais lapais. — Ir kėdė, kurioje jis sėdėjo, nebuvo medinė... Vaikas dairėsi po kambarį ir vis ką nors naujo atrasdavo jame.

Pro praviras duris įbėgo gražiai apsitašęs berniukas. Jis stabtelėjo ir nustebęs pažvelgė į Rimą. Labiausiai patiko jam basos, saule nudegusios vaiko kojos.

— Tai čia, turbūt, tos ponios sūnus, kuris tiek metų turi, kaip ir aš, ponias einant pasakojo apie jį. — Tuo metu pasirodė ponias. Rankose turėjo ji dvi knygas ir jau iš tolo kalbėjo:

— Atvedžiau tau draugą, Pauliuk, pasisveikinkit abu.

Pradžioje jautėsi Rimas kaip sugautas paukštelis. Tik kiek vėliau, kai pamatė, kad Paulius nebuvo pasipūtęs kaip kiti miesto vaikai, — atsikvėpė. Abu vartė dabar knygas, apžiūrėjo Pauliuko žaislus.

— Pietų, vaikučiai, — pasigirdo pažįstamas ponios balsas ir, duris pravėrusi, palaukė ji, kol vaikai atėjo į valgomąjį.

Rimukas valgė viską su didžiausiu apetitu, tiktai Pauliui nebuvo skanu. Jam nepatiko sriuba ir mėsa buvo per riebi, jis norėjo tiktai slyvų kompoto.

— Ką jis mano vietoje darytų, jei gautų tiktai duonos, bulvių? — klausė savęs Rimas, bet garsiai pasakyti neišdrįso.

Ant šviesios spintelės stovėjo laikrodys. Buvo jau antra valanda. Reikėjo eiti namo. Padėkojęs poniai ir Pauliukui, apsiavė savo klumpaites ir norėjo paimti tuščią pintinė. Tačiau joje buvo įdėtas kažkoks pakietukas.

— Tai tavo sergančiai mamytei lauktuvės, — pasakė šypsodamasi ponias. — O čia, — tęsė ji toliau, sprausdama vaiko rankutėn sidabrinį litą, — už tai, kad padėjai man parnešti grybus ir kad taip myli savo mamytę.

Berniukas nežinojo nė kaip padėkoti už tokias netikėtas dova-

KIŠKELIS LAUKUOSE

ALGIS KALVELIS

O tai linksma, o tai gera,
Kai laukuos rugeliai šnara,
Kai saulutės šiluma
Žaidžia pievos marguma!

Piktas vilkas iškeliavo,
Ir šuneliai pririšti!
Tik artojai dirvą aria,
Piemenėliai nepikti...

Sraunūs vandenys čiurlena
Per žaliuosius miškelius...
Rodo kiškis savo meną:
Juk pavasaris šaunus!

nas. Einant į lauką, ponias dar kartą priminė užėiti, kai bus mieste,
o Paulius dar ilgai mojavo...

* * *

Rimukas nebežiūrėjo į žmones. Jis nėjo, bet bėgte bėgo šaligatviais. Tos kojos nešė jį taip lengvai, nešė tiesiai į vaistinę. Tai kas, kad daktaro receptas buvo kišenėje — už jį sumokėjo mamytė paskutines sutaupas, bet vaistų be pinigų nedavė. Šiandieną gi skambėjo

berniuko kišenėje litai, šiandieną jis laukė, kol vaistininkas suvyniojo tabletes ir kažkokią bonkutę į baltą popierėlį...

Išėjęs iš vaistinės, Rimas nuskubėjo į bažnyčią. Ji buvo čia pat — reikėjo tiktai skersai gatvę pereiti. Ir dabar, kaip ir kiekvieną kartą būdamas mieste, klūpojo vaikas prieš altorių. Jis dėkojo Dievui ir Marijai, kad jam taip gerai viskas pasisekė, prašė sveikatos savo mamytei.

— Žiūrėk, “kunigėlis” su pintine rankoje išeina iš bažnyčios, — juokėsi nepažįstami vaikai iš jo. Bet Rimukas rodėsi negirdįs ir norėjo kuo greičiau palikti miestą. Praeidamas turgų, pasiėmė krautu-vėje paliktą antrąją pintinę ir pagreitino žingsnius.

Kai po kurio laiko atsisuko atgal, miestas jau buvo likęs tolumoje. Keliu pralėkė vienas vežimas, paskui kitas, suprunkštė arkliai. Vaikas pasuko tiesiai per laukus, mažais šunkeliais. Čia buvo daug arčiau.

Koks džiaugsmas pripildė Mockienės trobelę, kai Rimas, pastatęs tuščias pintinaites, iš vienos ėmė baltą pakietėlį.

— Tai tau, mamyte, — sakė jis, — nuo nepažįstamos ponios.

— Ką tu, Rimuk, juokauji, — nenorėjo tikėti moteris.

— O čia judviem, — kalbėjo berniukas, duodamas sesutėms po kelis saldinius.

Išėmęs iš kišenės vaistus, padėjo ant stalo, o likusius pinigus atidavė mamytei.

— Vieną litą dovanojo man ta geroji ponia už tai, kad myliu savo mamytę, bet ir tą aš tau atiduodu. Man nereikia, kad tik tu būtum sveika. — Ir apkabinęs pabučiavo savo motiną. Paskui atsisėdo ant jos lovos ir pasakojo ilgai ilgai: apie grybus, gerąją poniją, apie miestelį...

* * *

Laikas bėgo. Našlės sveikata vis gerėjo. Ir vėl pradėjo ji verpti ūkininkams linus, vilnas, megzti kojines. O kai pirštinėms raštus pa-

rinkdavo — visoje apylinkėje tokių nebuvo. Ir gerajai poniai ir Pauliui numezgė Mockienė Kalėdoms po porą tokių pirštinių. Kaip jie džiaugėsi tada!—

Nuėjęs į miestą, aplankydavo Rimukas ir Paulių. Dabar jis žinojo — geroji ponia buvo mokytoja. O kokių gražių knygų turėjo ji! Į namus parsinešęs, paskaitydavo kartais ir mamytei ir sesutėms, o jos mėgdavo klausytis...

* * *

Atėjo pavasaris. Į Lietuvą parlėkė iš šiltų kraštų paukšteliai. Ilgakoji garnys, raudonais batais apsiavęs, braidžiojo po balas varlių beieškodamas. Vyturėlis, nors kasdienine, bet visiems miela, giesmelė džiugino į laukus išėjusį artoją. Diena vijosi viena kitą. Sode baigė nužydėti paskutinė obelis. Margaspalvės gėlytės suko savo galvutes į saulę. O ši žvelgė patenkinta iš mėlyno dangaus ir norėjo pralinksminti kiekvieną gyvą sutvėrimą šioje žemėje: seną ir jauną, didelį ir mažą...

Elenutė su Onele vaikščiojo po pievą ir skynė pačius gražiausius laukų žiedelius. Turėjo jos ir geltonvidurių ramunių, ir melsvų, kaip dangaus skliautas, neužmirštuolių. Iš kaimynų parnešė Rimukas puokštę alyvų. Viskas buvo skirta mamytei. Ji visad buvo tokia gera... Jei kuomet ir subardavo, bloga padarius, tai tiktai gero norėdama...

Rytas išaušo tikrai gražus. Ir vėl švietė saulutė, pūtė lengvas gegužio vėjelis. Buvo Motinos Diena. Laiminga šypsojosi Mockienė, laikydama rankose vaikų padovanotas gėleles. Jos skruostais riedėjo džiaugsmo ašaros...

Ir tenai, kur gyveno Paulius, sklido šiandieną kažkokia maloni šiluma, ir ten glaudė motina savo vaiką. Ši diena sulygino visas motinas. Nebuvo dabar skirtumo tarp turtingos ir vargšės, mokytos ir bemokslės, jaunos ir žilagalvės senelės... Šiandieną kiekvienos krūtinėje degė ta pati motinos širdis, kupina meilės savo vaikui...

SARGIUKO Jonas Rūtenis pasakojimai

V. MOTULĖS DIENA

Pamenu, tai buvo tuoj po Velykų. Pavasaris visus lapelius iš pumpurėlių jau buvo išlukštenęs. Žydėjo gėlės, augo švelni žolytė. Visi pašaliai žaliavo. Kasdien vis kaitresni saulutės spinduliai žemėn biro. Tamsūs žiemos debesys skleidėsi — dangus mėlynavo ir tik kur-ne-kur šviesiu pūkiniu debesėliu puošė.

Didysis, prie namų augantis, medis, kurį visi vadino magnolija visus savo žiedus jau buvo išžiodinęs. Stypsojo jie išsižioję ir, matyt, didžiavos prieš kitus vien lapais sužaliavusius medžius.

Man patiko tas medis. Ypač mėgdavau jo nukritusius žiedlapius uostyti. Kartą net krimstelėjau vieną — sakau paragausiu. Nepatiko. Gražūs, bet kartūs kaip čemerys.

Dar gerokai prieš Velykas Jurgučio tėtis tą medį apkasė ir lygiai supjaustytų balanėlių tvorele aptvėrė. Jurgučiai leido baltai ją nudažyt. Buvo daug juoko. Jurgutis išsitepė visas kaip tepliorius. Net nosį nusidažė. Teko ir man. Dar ir dabar iš pirmutinės kojos niekaip negaliu dėmės išvalyti. Liežuvį paskausta belaižant, o kvepia taip neskaniai, kad net galva ima svaigti.

— Terpentinas — sulojo man Rudis, kai anądien pasiskundžiau. Kiemo vidury jau iš anksto tėtis sukasė dvi lysves. Ridikėliams, sako. Patvoriuose ir apie namą apsukui vėl visą žemę išpureno. Lysvėse dar nieko nesimatė, bet prie namo didelėm riebiom spurgom jau stiebėsi gėlės, kurias Jurgutis tulpėmis vadino. Niekad dar nebuvo matęs tokio žiedo, todėl sekiau susidomėjęs.

Jurgutis taip pat labai jomis rūpinosi. Kiek pasvirusią tuoj balanėle paremdavo, laistė, barstė žemę kaž kokiais baltais milteliais ir vis gyrėsi, kad tai jo gėlės. Kodėl jam taip jos rūpėjo, tada nežinojau. Visas reikalas visai netikėtai paaiškėjo.

Buvo sekmadienis. Visa šeimyna grįžo iš bažnyčios. Mama nuėjo pietų užkaisti, o mes visi susėdom po magnolijos medžiu ir džiaugėmės saulute.

- Tēti, manai, kad pražydēs iki kito sekmadienio?
- O taip. Matai, jau dabar pumpurai kuone išsiskleidę. Kita sekmadienį pamatysi, kas čia dės.
- Bus mamytei graži dovana motulės dienoje.
- Taip. Gražiausia — kokią tik vaikai savo mamytei gali duoti.
- Antanukas, sakė, krautuvėje pirksias mamytei gėlių.
- O kaip gi, žinoma. Visi vaikai, dideli ir maži, visi motulės dienų savo mamytės gėlėm ir dovanom apdovanoja.

- O mes duosim mamytei dovaną?
- Žinoma.
- Ką pirksim?
- Dar nežinau... Ketvirtadienį, kai grįšiu iš darbo, po vakarienės, abu išslinksim ir paieškosim.
- Paimkim ir Sargiuką drauge.
- Au, — sulojau.
- Ne, vaikeli, negalima. Mieste daug žmonių. Paklys. Neturim jam pavadėlio, už kurio galėtumėm vestis. Nupirksim — tada gal kada nors...
- Au, — patvirtinau nudžiugęs, kad ir man bent kartą teks miestą pamatyti.
- Girdėjau, kaip tėtis su Jurgučiu susitarė visa tai paslapyje laikyti ir nei žodeliu apie tai neprasižioti. Man nors ir niekas neliepė, bet ir aš pasižadėjau nei vau vau apie tai...
- Tegul būna mamytei staigmena — tarė tėtis.
- Taigi tegul būna staigmena — ir aš taip nutariau. Su tėčiu Jurgutis kalbėjo gana ilgai.
- Teti, o tu, kai buvai mažas, ar irgi mamytei gėles augindavai?

— Neturėjau progos, vaikeli. Neturėjau kur sodinti. Gėles pirkdavau, kai jau pinigų pats užsidirbdavau. Pamenu kartą, dar mažas buvau, neturėjau nė vieno pinigėlio. Nebuvo iš ko gėlių nupirkti, tad su keliais vaikais sutarėm ankstybųjų žibučių Jiesios šlaituose savo mamytėms pririnkti. Kokios jos gražios. Mėlynos. Vidurėlis su geltona dėmele. Kiek džiaugsmo tuo suteikiau savo mamytei. Visos mamytės, visam pasaulyje džiaugiasi, kai vaikučiai motulės dienoj jas nuoširdžiai pasveikina ir apdovanoja. Daugeliui ta diena skaudė. Daug vaikų, dažniausiai jau suaugusių ir savo vaikus turinčių, jau nebeturi mamytės. Jos, sunkią gyvenimo našta pakėlusios, ilsisi amžinai — smilties kalnely — mirusios... Nebėr kam gėlių padovanoti.

— Tėti, tai ir Lietuvoj buvo tokia šventė?

— O kaipgi? Buvo. Lietuvoje ją švėsdavome pirmąjį gegužės mėnesio sekmadienį. Mokyklos, skautai ir kitos vaikų organizacijos rengdavo iškilmingus motulėm pagerbti skirtus susirinkimus. Ten vaikai viešai pagerbdavo ir apdovanodavo savo mamytes. Tą dieną prisiminėdavom visas mirusias mamytes, pagerbdavom lietuvių mamytę, senglavėlę, kuri tiek daug išvargę ir iškentėjo. Kuri anais jau senais laikais, kada mokyklų nebuvo, prie ratelio verpdama vaikus skaityt išmokė, sūnų ažuolėlių gimos šalelės ginti išleido ir knygnešį pavojingon kelionėn ant slenksčio peržegnojus palydėjo. Tau kada nors papasakosiu apie tuos laikus — užbaigė tėtis.

Visi pakilom ir sugriuvom virtuvėn. Mama jau ruošė stalą. Visa virtuvė kvėpėjo ir gomurį kuteno.

— Ką tai reiškia motulės diena? — paklausiau kitos dienos rytą Rudžio.

— Tai tokia žmonių šventė — paaiškino man Rudis, kai jam viską papasakojau.

Ketvirtadienis. Iš pat ryto Jurgutis nerimo. Ir man kaž koks bizas galvon įlindo — labiausiai troškau, kad nupirktų tą pavadėlį, kuris šunelių mieste nepaklaidina. Taip norėjos miestą pamatyti.

Po vakarienės Jurgutis su tėčiu, kaip jau buvo sutarę, išsmuko iš namų niekam nieko nepasakę. Likau su mama. Mačiau, kaip ji šypsojos ir vis dairėsi į langą, laukdama ar nepareina. Gal ji ką ir nujautė. Nežinau. Aš stengiausi ją nuo lango nuvilioti — unkščiau, lojau, glausčiausi. Taip norėjau, kad nepamatytų, ką grįžusieji parsineš, bet nesisekė. Laimei, kaimynė atėjo. Mama užsikalbėjo ir nematė, kai Jurgutis su tėčiu grįžo.

Pasitikau juos prie vartelių. Šokinėjau, kaip apkvaišęs. Labai man rūpėjo tas pavadėlis. Deja, nenupirko... Ir šiaip jiedu nieko neparsinešė. Vakare tik sužinojau, kad nupirko mamai auksinį laikrodį, kurį tėtis tik rytoj vakare, iš darbo grįždamas, pasiims.

Vakarieniavom. Viskas kaip niekur nieko. Tylėjom. Mama pradėjo kalbėti.

— Kur gi taip su Jurgučiu buvot dingę, kad nebesulaukiau? — paklausė tėtė.

— O... mes buvom mieste, pavadėlio Sargiukui pirkti, bet neradom tinkamo ir parėjom, — truputėlį padailinęs kalbėjo tėtis. Ne visai tai tiesa, bet tokiais atvejais, man rodos, galima truputį pagražinti. Tai ne melas. Paslaptis...

Atėjo ir lauktasis motulės dienos rytas. Tėtis su Jurgučiu pakilo anksti. Mama dar miegojo. Tėtis užkaitė kavą, gražiai padengė stalą, gražiam inde primerkė tulpių ir paskui pakėlė mamą.

Kai mama apsirengė ir susitvarkiusi atėjo virtuvėn, net aikelėjo nustebus.

— Kas gi čia dabar?

— Sveikinam mamytę motulės dienoj — vienbalsiai tarė tėtis su Jurgučiu.

Aš irgi savo trigrašį pridėjau:

— Au-au-au-ūūū... nutęsdamas sulojau.

— Ir Sargiukas. Ir šis. Geras šunelis, — kalbėjo glostydamas mane. Nusitaikęs lyžterėjau rankon atsidėkodamas.

— Čia, mamyte, motulės dienai mudviejų su tėveliu išaugintos tulpės.

— Ačiū! — pabučiuodama tarė mama.

— O čia dar ir maža dovanėlė, — įterpė tėtis.

Mama skubiai išvyniojo mažytę dėžutę ir apsidžiaugė:

— Koks gražus... Kokie jūs geri man šiandien — kalbėjo.

Vėl visi bučiavosi. Kiek laimės... Man, kad ir šuneliui, ir tai iš džiaugsmo salo širdis. Įsidrąsinau, timptelėjau mamai už priejuostės ir atsisėdau ant užpakalinių kojų. Tarnavau. Nors tiek ir aš prisidėjau prie pasveikinimo.

— Mamyte, aš pasižadu būti geras, tvarkingas ir švarus. Visus savo "komikus", kurių tu taip nemėgsti, išmetu ir daugiau į rankas nebeimsiu — tarė Jurgutis.

To man ir tereikėjo. Čiuptelėjau, kiek apžioju, ir išdulkėjau pro praviras duris laukan. Bėgdamas purčiau tuos niekų pritepliotus popierius ir urzgiau.

— Šiukšlynan! — užtelėjo man vėjelis ausin. Nusibodo ir man jie. Kasdien apie juos ir apie juos.. Įgrįso. Dabar bent ramybė namuose bus.

Kai grįžau atgal, mačiau, kaip visi trys stovėjo prie lango ir juokėsi.

Saulutė tą dieną iškilo pačion žydrynėn. Dangus be debesėlių mėlynavo. Visi buvom šventadieniškai nusiteikę ir smagūs.

Tikrai aš tokiā motulēs dienā, anais praējusiais metais ,atšvenčiau.
Vyno, midaus negēriau ir per barzdā, kaip pasakose sako, ne-
varvējo, bet tai tikrai teisybē.

VI. INČIUS

Kai tētis su mama kas rytā išeina į darbą, o Jurgutis į mokyklą, namie pasilieku vienas. Nuobodu. Nors tu į pečių galvą kišk! Nežinau, ar aš būčiau taip ilgai iškentėjęs, jei ne Jurgučio tėtis. Vieną rytą jis ir sako man:

— Sargiuk, saugok namus. Lieki vienas — žiūrėk, kad viskas būtų tvarkoj.

Toks pasitikėjimas man patiko. Atsigavau ir sąžiningai ėjau pareigas. Bet kartą susisuko ir man galva. Et, sakau, kas čia žinos, kad truputėlį išeisiu gatvėn. Nusibodo apie namus trintis. Susitikau Rudį. Mus pamatęs, atšlapeno ir didysis Kudlius. Užsimezgė kalba. Kažin kiek būtumėm taip praplepėję, jei ne Rudžio šeimininkė.

— Rudi, namo — ko valkiojies po gatvę? — riktelėjo. Rudis pa-
bruko uodegą ir nudūlino. Kudlius, lyg ko susigėdęs, taip pat nušle-
peno. Nieko kito nebeliko ir man daryt. Pasukau ir aš namo.

Praeinant pro kaimyno tvorą, kniauktelėjo Runcė. Išsišiepė. Lyg juokėsi. Kad kitą tuoj būčiau į miltus sumalęs, bet Runcės neliečiau. Kaimynė. Suk ją šešios! O ji vis nesiliauna:

— Miau - miau - miau - tiginy tu...

— O tau kas darbo! — atkirtau.

— Miau...

Tai įkyrus sutvėrimas.

— Kuodė viščiukus išperėjo! Kuodė viščiukus išperėjo! —
miau..., — šaukė toji, karstydamosi tvoromis.

— O kas? Tesižino. Ne mano reikalas, — atšoviau.

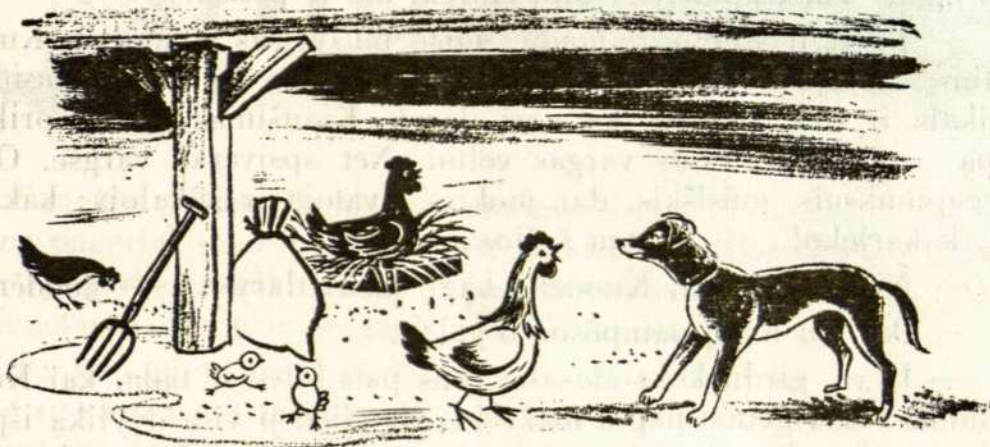
— Miau...

Nebeatsakiau. Paspartinau žingsnį ir įsukau į savo kiemą. Su kaimyno vištyde aš neblogai sugyvenau. Parūpo paskelbtoji naujiena. Pirma aplėkiau kelis kartus apie namus, apuostinėėjau ir įsitikinęs, kad viskas tvarkoj, pasileidau į svečius.

Vištininke tikras sujudimas. Kudakino, karkė — triukšmą kėlė. Mane pasitiko Kanapėtoji.

— Sveikas, Sargiuk.

— Kiek čia jūsų daug?...—nustebau.

— Iš viso baltojo pasaulio, kaimyne. Tarp savęs mes vadinamės vardais, bet mūsų šeimininkas vadina mus pagal kilmę. Čia yra mažųjų ispaniškųjų vištyčių, raibųjų, rudųjų, baltųjų ir kitokių. Gyvenimas, galima sakyti, neblogas. Laikomos esam tikrajai savo gyvenimo paskirčiai — kiaušiniams dėti. Pramogai šeimininkas leidžia ir paperėti. Ir kiek džiaugsmo, kai kuri nors mūsų laukia viščiukų. Ne paprastai gražūs tie jaunikliai. Tokie geltonplaukiai, kaip pavasarį žilvičio katinėliai. Aš priklausau dėsčiausiajai grupei. Mes esame kilusios, kaip mama, pamenu, pasakojo, iš Indijos. Mūsų dalis atsidūrė prie Baltijos. Aš išsiritau iš kiaušinio šiame krašte, nors mano tėvai čia atkeliavo iš Svyruonėlių šalies. Už tad gal ir mūsų kalba ir vardai kitokie, nei visų kitų čia prieglaudą radusių vištų. Jos — iš kur bebūtų, kalba šios šalies kalba. Mes visos, kai tik būrin susibėgam, kalbam kitaip. Daug smagiau. Vakara is ant laktų sutūpusios dažnai paniūniuojam, paporinam ir kaž kaip geriau pasidaro. Mėgiamiausia mūsų daina — DU GAIDELIAI. Jos žodžius mane mama išmokė. Ji buvo garsiausioji būrio dainininkė. Žiūrėk, kur buvus kur nebuvus jau ir traukia:

“Kor kor kor kor...

Du gaideliai, du gaideliai

Baltus žirnius kūrė...

Kor kor kor...

*Dvi vištelės, dvi vitšėlės
[malūną vežė....”*

Kam ji karksėdavo vis posmą pradėdama, nežinau, bet spėju, — balsą norėdama padailinti.

— Taip ir slenka dienos, kiaušinius bededant ir atsiminimais begyvenant. Visos jos vienodos ir pilkos. Tik retkarčiais pramogos susilaukiam.. O tai atsitinka tada, kada gaidžiai susipeša. Mūsiškis vietinis, aš jį seniai pažįstu, šiaip doras, bet jau karštakošis, ūmas, kaip ugnis. Tik truputėlį netaip, žiūrėk, jau ir pešasi.

— Būna ir liūdnu valandų. Ypač mus visas sujaudino Kuodės nelaimė. Perėjo dvyliką kiaušinių. Tupi, tupi — ir niekas nesidaro. Nesikala ir tiek, nors tu ką nori daryk. Kiaušiniai įkaito, prikišus snapą — čirškia. Visas vargas veltui. Net apsiverkė vargšė. O tas Margaplunksnis, mūsiškis, dar juokias, kvatoja ir šūkaloja: kakarieko!.. kakarieko!.. — tai tau šešios....

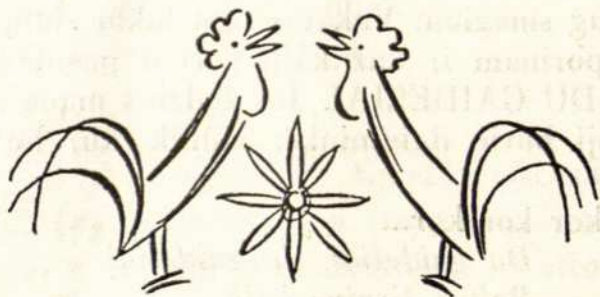
— Nieko nebebus, Kuodele, kągi dabar darysi... — guodėm.

— Dar per naktį patupėsiu, o gal?...

— Ir va, girdi, koks alasas? Toks pats buvo ir tada, kai Kuodė susilaukė vieno geltonsnapio mažyčio. Šiandien ji visą dvyliką išperėjo. Užtat čia toks triukšmas. Anas jos gaidelis jau dabar visas pusgaidis. Kol dar mažas buvo, vis prie mamos, o dabar nebesuvaikys. Ir mamą užmiršo. Susidėjo su baltaisiais Lekornų giminės išdykėliais ir visai galvą pametė. Vietoj Kuodžio dabar save Inčium vadina. Girdi, jam kilmė per prasta. Vardas sunkiai ištariamas. Oi oi kas bus, kad taip greit kas sava pamirštama. Užsiplepėjau. Jau greit lest gaušim, — pakreipus galvą ir viena akim žvilgterėjus į saulę, tarė Kana-pėtoji. — Jau vakarop eina.

— Au! — atsakiau atsisveikindamas.

Vėl likau vienas. Pasukau namo. Galvojau apie savęs išsižadėjusį Inčių. Man taip ir liko neaišku, kodėl jis Inčium pasivadino.

Gegužės mėnesį švenčiama motinos diena. Visi vaikai yra susirūpinę pagerbti savo mamytės, savo kuklia dovanėle išreikšti motinai meilę, pagarbą ir dėkingumą už jos rūpesčius savo vaikeliais, už jos nemiegotas naktis prie sergančio kūdikėlio lovytės.

Su kuo gi pirma pasidalins savo džiaugsmu ar nepasisekimu, jei ne su savo mamyte? Gas gi ji labiausiai supras, kas gi kartu pasidžiaugs, paglostys, jei ne mamytė! Kieno gi yra gražiausios akys pasaulio, argi ne motinos, kai jos meiliai žiūri į savo vaikelį? Kieno gi švelniausi judesiai, argi ne motinos rankų, kai ji apkabina ir glosto savo mylimą vaikelį?

Todėl aišku, kad ir Mikutis buvo susirūpinęs kuo gražiau pagerbti savo mamytę.

Mokyklose mokytojai patardavo ir padėdavo vaikams padaryti motinoms kokią dovanėlę. Nesunku buvo mergaitėms — jos buvo mokomos išsiuvinėti ir megsti, tai kiekviėna jų pagal išgalę ir skonį galėjo išsiūti ir padovanoti mamytei ar skarelę, ar nosinaitę, mažą staltiesėlę, ar kokį papuošimą suknelei.

Berniukams šis uždavinys buvo nelengvas. Gerai, jeigu kas mokėjo gerai piešti, tas galėjo nupiešti kokį paveikslėlį. Žinoma, dar galima buvo išpiauti, sukalti ar sulipdyti kokią dėžutę.

Lengva buvo pasirinkti Petriukui, nes jis mėgo ir mokėjo piešti, bet Mikutis paišybai nebuvo gabus.

— Tu, Mikuti, turi visokių įrankių, išpiautum ir sukaltum kokią dėžutę siūlams sudėti, — patarė jam Petriukas.

— Aš nesugebėsiu jos padailinti.

— Žinai, Mikuti, darykim kartu, — pasiūlė Petriukas: — Tu man padėsi, aš tau.

— Kuriuo būdu?

— Labai paprastai. Tu man padėsi sukalti dėžutę mano mamytei, o aš tavo dėžutę taip pat išpaišysiu, kaip ir savo.

Tas sumanymas patiko Mikučiui.

Kiekvienas jų išsiprašė iš savo tėvelio dėžutėms reikalingų lentių, ir berniukai ėmėsi darbo.

Petriukas, žiūrėdamas, kaip dirbo Mikutis, bandė ir pats savo dėžutę susikalti, bet keista: Mikučio kalamos vinys tiesiai lįsdavo į medį, o Petriuko — visada sulinkdavo.

— Reikia prityrimo, — išdidžiai tarė Mikutis: — Aš tau parodysiu, kaip reikia laikyti plaktuką.

Mikutis, norėdamas parodyti savo gabumus, aukštai pakėlė plaktuką ir iš visų jėgų drožė juo, bet pataikė ne į vinį, o į savo pirštą, kuriuo prilaikydavo vinį.

— Ai! — iš skausmo suriko Mikutis.

— Ir aš taip moku kalti, — pasijuokė Petriukas.

Bet kai pradėjo paišyti, iš Petriuko rankų išeidavo gražūs paveikslėliai, o iš Mikučio vien murzinos dėmės, o viena buvo tokia didelė, kad su dideliais vargais Petriukui pavyko ją užtušuoti kita spalva.

Taip pasidalinę darbais, berniukai paruošė savo mamytėms po labai dailią dėžutę.

— Aš nemačiau, kad kas nors dovanotų tuščią dėžutę. — pasakė Petriukas.

— Ko gi mes jas pripildysime? Gal šokolado? — paklausė Mikutis.

— Tu nori vėl pats suvalgyti, kaip velykinį kiaušinį. Ne, reikia įdėti daiktą, tinkantį mamytei.

— Kadangi dėžutė siūlams, tai pirkime siūlų, — pasiūlė Mikutis.

— Kad, matai, siūlų yra įvairių: mezgimui, išsiuvinėjimui, kojinems adyti, tad vargu, kad mes sugebėsime tinkamų išrinkti.

Po ilgų svarstymų nutarė pirkti rožių. Išmatavę įsitikino, kad tilps tik po tris rožių žiedus.

— Bet kokios spalvos? — paklausė Mikutis.

— Žinoma, raudonos, — griežtai pasakė Petriukas.

— Kodėl būtinai raudonos?

— Aš girdėjau, kad raudona spalva reiškia meilę, o mes juk norime pareikšti mūsų mamytėms meilę.

— Tada ir aš sutinku su raudona spalva, — pritarė Mikutis.

Sugrįžęs namo, Mikutis tuoj savo rožes įdėjo į dėžutę, įvyniojo į gražų popierių ir viską padėjo tarp batukų spintoje, kad niekas nesurastų.

Motinos dieną, anksti rytą, Mikutis įbėgo į motinos miegamąjį kambarį ir dar jai gulint lovoje išbučiavo ją, įteikdamas jai savo paruoštą ryšuliuką.

Išvyniojus iš popieriaus dėžutę ir ją atidarius, mamytė rado joje tris nuvytusias rožes.

Pamatęs jas Mikutis sumišo.

— Jos dar vakar buvo tokios gražios, — liūdnai jis tarė.

— Man ir šiandien jos gražios, nes kalba apie tavo meilę. Bet vis dėlto nereikėjo vakar jų kišti į dėžutę: jos, kaip ir mes, nori kvėpuoti oru, o tu jas uždusinai. Dabar greitai atnešk vazonėlį su vandeniu. Duosime joms gerti, gal atsigaus.

Ir tikrai, nors ir nepilnai, rožės atsigavo. Tą dieną jos puošė valgomąjį stalą, kalbėdamos apie sūnelio meilę savo mamytei.

TĖVIŠKĖLĖ UŽ KALNŲ

DVIEJŲ VEIKSMŲ PASAKA

Jurgis Gliauda

NIJOLYTĖS ATMINIMUI

Veikią asmenys:

Mokytoja,
Motina,
Jos vaikai: Gintaras ir Rasa — mokiniai,
Raudonas Slibinas,
Lietuva,
Kiti mokiniai: Danguolė, Rimas, Vytenis, Saulutė,
Algis, Rūta,
Berniukų choras,
Mergaičių choras,
Mišrus choras,
Baletas: gėlės ir drugeliai,
Liaudies šokių šokėjai,
Prologo skaitytoja.

Prologas: Kur kalnai debesynuos iškėlė
Deimantinius ledų vainikus —
Lietuviukų kukli mokyklėlė —
Lietuvos trupinėlis švelnus...

(Iš už uždangos pasigirsta piano: Br. Budriūno "Tėviškėlės" gaida.
Kitą prologo posmą lydi akompanimentas.)

Už kalnų, už viršūnių snieguotų

Prasiskleisk žydra tolių spalva —

Pasirodyk šalie išsvajota,

Tolima, mylima Lietuva!

KYLA UŽDANGA

I VEIKSMAS

Iš kairės — pastato kampas, matyti durys ir langas. Prie sienos suolelis. Toliau, scenos gilumoje, išilgai rampos, žema tvorelė. Dešinėje varteliai. Keli krūmeliai, rožės. Tolumoje, scenos fone: snieguoti kalnai. Vaikų choras, mokytojos diriguojamas, dainuoja "Tėviškėlę". Uždangai kylant choras jau dainuoja.

MIŠRUS CHORAS: Tėviškėlė, tėviškėlė, man brangi tartum širdis.

Tu svajonių mano gėlė ir sapnų šviesi šalis.

Išsvajota, išsapnuota, tėviškėlė, tėviškėlė

Tu svajonių mano gėlė ir sapnų šalis.

Tavo upės sidabrinės, tavo žvaigždės gintarinės

Man giliai, giliai krūtinėj atminimais susipynė.

MOKYTOJA: Ačiū, vaikai! Ačiū! Svajingai skamba daina, skirta mūsų tolimai tėviškei šitų snieguotų kalnų papėdėje.

RIMAS: Ačiū jums, poncia mokytoja, kad mes išmokome dainelę apie Lietuvą.

DANGUOLĖ: Poncia mokytoja, aš esu tikra, kad mes dar geriau sudainuosime rytoj, mūsų mokyklos mokslo metų pabaigtuvėse.

ALGIS: Ir aš taip pat manau.

VYTENIS: Viskas būtų labai gerai, bet man vis nesiseka dainuoti storiausiu bosu.

MOKINIAI: (juokiasi)

MOKYTOJA: Vyteni, dainuok savo balsu — ir tai bus geriausia. Visad gera būti pačiam savimi. Gražiausia būti geram ir atviram.

RIMAS: Poncia mokytoja, aš, kaip ir Danguolė, kaip ir Algis, tikiu, kad viskas bus kuo puikiausia. Dainos, šokiai, deklamacijos! Ak, kai aš papasakojau apie parengimą savo tėveliams, jie nustebo, kad mes galime paruošti tokias šaunias iškilmes.

SAULUTĖ: O man už vis labiausiai patinka ponios mokytojos eilėraštis. Stebiuosi, kaip galima parašyti tokį gražų eilėraštį? Aš taip pat mėginau rašyti, bet man... sunkiai eina.

- MOKYTOJA: Aš manau, Saulute, kad ir tu sugebi parašyti eilėraščių. Prisipažink, kad rašai. Neišsiginsi, nes neseniai aš užtikau tavo eilėraščių vaikų laikraštelyje.
- DANGUOLĖ: Prisipažink, Saulute, kad tu turi parašius eilėraščių!
- VYTENIS: O man sunku tikėti, kad Saulutė tikrai tai sugebėtų padaryti. Tai juk toks sunkus darbas. Sunkesnis už aritmetiką...
- SAULUTĖ: Aš... vis dėlto... parašiau eilėraščių ir šioms mokyklos iškilmėms.
- MOKYTOJA: Matai, Saulute, koki gražų įnašą tu duosi mūsų mokslo metų užbaigai.
- SAULUTĖ: Bet, ponie mokytoja, aš nedrįstu skaityti savo eilėraščio iškilmėse!
- MOKYTOJA: Išdrįsi! Aš dar pamokysiu tave. Ir koks mums džiaugsmas turėti mokinę, kuri rašo lietuviškus eilėraščius.
- RIMAS: Paskaityk, Saulute, eilėraščių.
- DANGUOLĖ: Mes tave prašom.
- MOKINIAI: Paskaityk, Saulute, paskaityk!
- MOTINA: *(išeina iš namų ir sustoja prie durų)*
- VYTENIS: Jeigu jau Saulutė parašė eilėraščių, aš chore dainuosiu storiausiu bosu.
- SAULUTĖ: *(deklamuoja):* Lietuvaitė aš mažytė
Tolimam kraštely;
Tėviškėlę pamatyti
Noriu nors sapnely.
Ten senelis ir močiutė,
Ten gimti nameliai:
Ten nuskrisčiau kaip lakštutė
Su greitais sparneliais.
- MOKYTOJA: Sveikinu tave, miela mergaitė, puikiai!
- MOKINIAI: Valio, Saulute, valio! *(plaja Saulutei)*
- SAULUTĖ: Ar tikrai? Ar panašu į eilėraščių?
- MOKYTOJA: Labai gražus eilėraščių. Mes labai plosime, kada tu paskaitysi jį iškilmėse.
- RIMAS: Matai, Vyteni, Saulutė parašė eilėraščių, o tu pasižadėjai dainuoti bosu. Turi laikyti žodį.
- VYTENIS: Ir dainuosiu... *(ima "Tėviškėlės" gaidą labai žemu balsu. Vaikai juokiasi)* O vis dėlto eilėraščius rašyti daug sunkiau už pačią aritmetiką.
- MOKYTOJA: "Ten senelis ir močiutė, ten gimti nameliai..." tu labai gražiai tai išreiškei, Saulute. Tu nuoširdžiai atsilygini lietuviškai mokyklei, kuri tave moko lietuvių kalbos.

VYTENIS: O kaip aš galiu atsilyginti mokyklai? Aš, kaip gyvas, niekad eilėraščio neparašysiu.

MOKYTOJA: Kiekvienas turi atsilyginti savo mokyklėlei geru pažymiu iš lietuvių kalbos. Ir, dar, meile savo kukliai mokyklėlei. Juk, mano vaikučiai, ta mokyklėlė kalnų papėdėje, tai mažytis Lietuvos trupinėlis. O mūsų kilimo šalis — Lietuva; o mūsų tėvai ir protėviai — lietuviai! Tai kaip gi mes drįstumėm to viso atsižadėti? Niekuomet, niekuomet! Mes amžinai liksime lietuviais!

ALGIS: Mano pusbrolis parašė man laišką iš šalies, kur šokinėja kengūros. Jis ir ten lanko lietuvišką mokyklą.

MOKYTOJA: Visame laisvame pasaulyje, kur tik yra lietuvių vaikučių, yra tokios pat kuklios lietuviškos mokyklėlės. Štai kaip šiandieną, savaitgalis — ir lietuviukai Australijoje ir Argentinoje, Kanadoje ir Kolumbijoje, visi, kaip ir mes, lietuviškose mokyklėlėse mokosi, parengimus ruošia.

ALGIS: O kaip Lietuvoje?

VYTENIS: Dar Algis klausia! Argi nežinai, kad dabar Lietuvoje Raudonas Slibinas viską naikina!

MOKYTOJA: Lietuvoje dabar priešai. Ten nėra ir tokių mokyklėlių, kurias turi lietuviai laisvame pasaulyje. Lietuvoje dabar vergija... Bet apie tai kitą kartą pakalbėsime, o dabar jau laikas pailsėti, laikas namo. Rytoj su naujomis jėgomis, su pakilusia nuotaika, pasirodysime išskilmėse savo tėveliams.

MOTINA: Bet jūs, ponias mokytoja, labiausiai pavargote su tuo parengimu.

MOKYTOJA: Aš nepavargau. Tas darbas man mielas.
(Mokiniai skirstosi pavieniui ir būreliais; matyti jų nenoras skirstytis. Lieka dar motina, mokytoja, Gintaras ir Rasa).

MOTINA: O jūs, vaikai, ar jau esate tinkamai pasirengę?

MOKYTOJA: O ir Gintaras, ir Rasa eilėraštį labai gerai išmoko.

RASA: Jūsų eilėraštis, ponias mokytoja, man labai patinka.

GINTARAS: Ponias mokytoja, aš norėjau jūsų dar kai ko paklausti.

MOKYTOJA: Klausk, Gintarai, kas tavo domina?

GINTARAS: Eilėrašty parašyta "prasiskleisk žydra tolių spalva, pasirodyk šalie išsvajota!" Ir aš galvoju... kad nuo augščiausios kalnų viršūnės labai toli matyti. Ir jeigu labai labai stipriai įsižiūrėtum į tolį... ar... ar galėtum iš ten pamatyti Lietuvą?

MOTINA: Aš Lietuvą visad matau savo širdimi.

MOKYTOJA: Gintarai, kada tu pamirsi savo tolimą gimtą kraštą, tu visad turėsi jį prieš akis. Ir visus savo darbus jam skirsi.

GINTARAS: Aš tikrai myliu jį.

RASA: Ir aš taip pat.

MOTINA: Mano mielos širdutės! Jūsų tėvas atidavė savo gyvybę už Lietuvos laisvę. Jūs turite būti kovotojais dėl Lietuvos prisikėlimo.

RASA: Mamyte, kada aš ir Gintaras garsiai skaitėme eilėraštį čia, kieme, Raudonas Slibinas pradėjo kvatoti.

MOKYTOJA: Koks Raudonas Slibinas?

MOTINA: Tai mūsų kaimynas. Vaikai praminė jį Raudonu Slibinu. Tai savotiškas ir nelaimingas žmogus. Apakęs tėvynės neapykantoje.

GINTARAS: Toks pikčiurna!

RASA: Jis dar seniau sakė vaikams, kad Lietuva turi būti raudona. Dėl to vaikai pavadino jį Raudonu Slibinu.

GINTARAS: O, štai jis ateina...

RAUDONAS SLIBINAS: Aš jums, moterys, noriu kai ką pasakyti.

MOTINA: Labai prašome.

RAUDONAS SLIBINAS: — Po piet aš mėgstu užmigti, o jūsų vaikų triukšmas man neduoda ramybės.

MOKYTOJA: Tai vaikų chorelis padainavo dainelę.

MOTINA: Vaikai tikrai netriukšmavo, tik sudainavo dainelę.

RAUDONAS SLIBINAS: O man nereikia jūsų dainų. Tai ne dainos, o tiktai triukšmas! Tas triukšmas kenkia mano sveikatai.

MOTINA: Tai vaikučiai rengiasi mokyklos parengimui.

RAUDONAS SLIBINAS: O man nereikia jūsų parengimų ir jūsų mokyklų! Kam tos dainos ir tos mokyklos?

MOKYTOJA: Šitie vaikai yra lietuviukai. Čia jie mokomi savo tėvų ir protėvių kalbos ir dainų.

RAUDONAS SLIBINAS: O kam to viso reikia?

MOKYTOJA: Kad tu, sveikas, visą tai suprastum ir pajustum, būk geras, ateik rytoj į mūsų mokyklos parengimą. Bus graži programa. Lietuviškos dainos, lietuviški šokiai.

RAUDONAS SLIBINAS: Nereikia man jūsų mokyklos ir jūsų programos. Jeigu Lietuvos norite, tai ir važiuokite Lietuvon!

GINTARAS: Mes negalime dabar Lietuvon važiuoti, nes ten gyvena Raudoni Slibinai. Jie mano tėvelį užmušė...

RAUDONAS SLIBINAS: (*bėga atgal, perpykęs*) Man nereikia jūsų programų! Man nuo jūsų dainų ausis skauda... (*išeina*).

MOKYTOJA: Tikrai keistas tas jūsų kaimynas.

RASA: Kada jis supyksta ir parausta, atrodo kaip tikras raudonas slibinas.

MOKYTOJA: O mes, vaikai, atleiskime jam tą piktumą. Jis nemylė Lietuvos. Gal būt, jis atsilankys į mūsų iškilmes ir pasikeis. Visad reikia pasitikėti žmogaus gerumu... O dabar, iki pasimatymo ponča, Rasa ir Gintarai!

MOTINA: Iki pasimatymo, ponča mokytoja (*palydi su vaikais mokytoją iki vartelių ir grįžta namų link*).

RASA: Mamytė, aš noriu tave paprašyti. Labai labai paprašyti.

MOTINA: Ko paprašyti, mano dukrele?

RASA: Tu dažnai mini tremtį, o aš... jos nesuprantu. Kas ta tremtis?

GINTARAS: Net ir aš gerai nežinau, mama. Kas yra ta tremtis?

RASA: Papasakok mums, kada prasidėjo tremtis.

MOTINA: (*apkabina abu vaikus; visi trys susėda ant suolo*) Gerai, aš jums papasakosiu apie tremtį; kaip tremty tėvynės ilgėjomės ir ilgimės; kaip Lietuvą sapnuose sapnavome ir tebesapnuojame.

(Pabaiga kitame numeryje)

Eglė — Žalčių karalienė su vaikais prie jūros.

Dail. K. Simonio kūrinys.

Tokia buvo LIETUVA

LIETUVOS KRIKŠTAS

(tęsinys)

— Taigi, pasakė! Bajorų! Jie pirmieji puls į glėbį atėjūnams ir atsisakys savų dievų!... — supykęs atsiliepė augšto ūgio vyras ir, trūktelėjęs pečiais, nuėjo į ažuolų pavėsį.

— Kas jis toks? — klausinėjo vieni kitų minioje.

— Skomantas, vienas iš Vytauto vyrų, — atsakė senis medžiotojas. — Mažai pažįstu jį, tik žinau, kad kilęs iš Žemaičių, bene taip pat bajoras.

Netoli nuo puošnaus paaugštinimo susitiko du bajorai ir, garsiai sušukę vienas kitam "Sveikas!", spaudė rankas.

— Na, Zubry, ir vėl susitinkame! Tik šį kartą jau Vilniuje.

— Džiaugiuosi, Domeika, tavo pamatęs, — atsakė Zubrys. — Kai matėvos tada Krėvoje, dar nežinojova, kad prievarta teks atsisakyti tėvų tikėjimo. O dabar, matai...

— Klausyk, Zubry! Aš taip galvoju: mūsų tauta iš visų pusių krikščionių apsupta, o ir mūsų pačių valstybėje gal daugiau negu pusė gyventojų — krikščionys.

— Kaip tai? — sušuko Zubrys.

— O gudų, kuriuos valdome, ar kurie patys pasidavė Lietuvos valdovams, tu nelaikai krikščionimis? — į klausimą atsakė klausimu Domeika.

— Na, taip, gudai krikščionys. O tose žemėse, kurias valdo Lietuva, jų tikrai gal daugiau negu mūsų, — pripažino Zubrys.

— Tu tik atsimink, kad ir tie mūsų krikščionys, kurie nuvyko į tuos gudų kraštus kartu su lietuviais kunigaikščiais, Algirdo sūnumis, taip pat virto krikščionimis. Kunigaikštis Skirgaila, kuriam tarnauju, taip pat gudiškas krikščionis. Nors... toks iš jo krikščionis: melstis kartu su kitais krikščionimis niekuomet neina. O kai nusigeria, tai keikia visais mūsų krikščioniais dievais! Aš pats...

— Ką tu pats? — Jau krikščionis? — nustebo Zubrys.

— Ne dar, Zubry. Bet aš jau senokai pažįstu krikščionių tikėjimą, tik ne tą, gudiškąjį. Aš dažnai susitikdavau vieną minyką ar monaką,* pranciškoną, kaip juos vadina. Yra čia, Vilniuje, keli jų. Kalbėdamasis su juo, supratau, kad mūsų dievai nėra tikri dievai. Yra vienas Dievas, galingesnis už Perkūną. Jis, manau, tas pats, kurį mes vadiname dievų ir žmonių tėvu, Praamžiumi. Na, jeigu Praamžius yra tas pats krikščionių vienas Dievas, tai...

— Tai, sakai, ir mums galima jį priimti, — atsiliepė Zubrys. — Matysime, kas čia bus rodoma ir kalbama. Negera man širdyje, kad valdovai perša mums mūsų priešų tikėjimą.

Staiga pilies vartuose pasigirdo trimitų garsai. Minia, ligi tol klebėjusi garsiai, nutilo. Visi atsisuko į pilies vartų pusę.

Patys pirmieji iš pilies vartų pasirodė trimitininkai, o paskui juos sekė dvi eilės jietimis ir kardais ginkluotų karių. Trimitininkai sustojo po du paaugstinimo kampuose, o kariai išsirikiavo tarp pilies vartų ir paaugstinimo. Minia sužiūro pilies vartų pusėn. Balsai nutilo. Visi smalsiai sekė, kas bus toliau.

Trimitininkai dar kartą papūtė savo trimitus. Pro pilies vartus iškilmingai, lėtai žingsniuodami, ėjo Lietuvos diduomenės atstovai: žymiausi bajorai, artimesnių sričių kunigaikščiai, Jogailos broliai ir giminaičiai. Kartu su jais ėjo ir Lenkijos svečiai, jų tarpe pora vyskupų ir nemažas būrys kunigų bei vienuolių. Pagaliau pasirodė pilies vartuose pats valdovas Jogaila su savo jaunute žmona, karaliene Jadvyga. Trimitams pakartotinai sugaudus, didikų ir svečių būrys palengva pradėjo kopti į paaugstinimą, prasiskirdamas į dvi dali ir praleisdamas karališkąją porą į kėdes po dangčiu. Jogailai ir Jadvygai susėdus, arčiausiai prie jų susėdo vyskupai ir vienas kunigas, nešęs didelį kryžių. Toliau, abiem pusėm karališkųjų sėdynių, susėdo ir sustojo visi kiti kunigaikščiai, svečiai ir didikai.

Minia sujudo, subangavo, kaip rugių dirva, vėjui papūtus. Vienur kitur pasigirdo balsai:

— O kas tie, augštomis kepurėmis?

— Oje, kaip jos blizga!!

— Vaje - vaje, žiūrėk, kiek daug svečių! Ar visi jie lenkai?

— O kas juos žino? Žiūrėk, kokia jaunutė lenkų karalienė!

Įvairūs klausimai ir pastabos susiliejo į vieną minios balsų šniokštimą. Daugelį stebino puošnūs didikų drabužiai, ypač auksu siuvinėtos vyskupų mitros,** spalvoti apeiginiai kunigų rūbai.

* Senovėje lietuviai nežinojo žodžio "vienuolis". Jie girdėjo gudus sakant "monach" (graikų žodis), tad ir patys jį vartojo.

** Augštos vyskupų kepurės, vartojamos iškilmingų apeigų metu.

Jogaila mostelėjo trimitininkų pusėn. Šie pakėlė savo trimitus, papūtė tris kartus kaip įmanydami garsiau ir atsisuko į valdovų pusę. Iš didikų tarpo išėjo Vilniaus pilies viršininkas, nusilenkė Jogailai ir Jadvygai, kilsterėjo ranką, duodamas ženklą žmonių miniai, kad noris kalbėti, ir prabilo šiais žodžiais:

— Nutilkite ir klausykitės, Vilniaus ir plačių apylinkių žmonės: jo karališkoji didybė Vladislovas Jogaila, Lenkijos karalius ir didysis Lietuvos kunigaikštis, taip pat jos karališkoji didybė Jadvyga, Lenkijos karalienė, atvyko į mūsų šalį nešdami jai didelę permainą. Didysis visos Lietuvos valdovas, priimdamas krikščioniškąjį tikėjimą, pasižadėjo atnešti naujojo tikėjimo šviesą ir savo krašto žmonėms. Šiandien jūs matote čia abiejų šalių valdovus, garbinguosius Lenkijos šalies svečius ir žymiausius Lietuvos kunigaikščius bei bajorus, pasiryžusius pradėti Lietuvos krikštą nuo Vilniaus, mūsų plačiosios šalies sostapilės. Klausykitės ir dėkitės į galvas, ką pasakys jo karališkoji didenybė mūsų visų valdovas!

Nusilenkęs karališkajai porai, pilies viršininkas pasitraukė atgal ir atsistojo už valdovų. Trimitininkai vėl papūtė trimitais tris kartus. Minia smalsiai sekė, kas vyko ant paaugštinimo.

Jogaila pasikėlė, nusilenkė savajai žmonai, karalienei Jadvygai, po to linktelėjo vyskupams ir, atsisukęs į minią, šitaip prabilo:

— Lietuvos žmonės, vilniečiai! Daugelis jūsų pažinote krikščionis ir anksčiau, nes didelė dalis mūsų valstybės yra krikščioniška. Tokia pati krikščionybė buvo pažįstama ir Vilniuje, velionies mano garbingojo tėvo Algirdo dvare, nes garbingoji mano motina buvo krikščionė, Tie krikščionys meldžiasi Dievui pagal graikų apeigas. Bet būta čia, Vilniuje, ir kitų krikščionių, kurie meldėsi Dievui pagal Rymo arba Romos apeigas. Šitaip meldžiasi mūsų gerieji kaimynai lenkai, taip pat mūsų daugiau piktuojų negu geruoju pažįstami vokiečiai ir daugybė kitų tautų vakarinėse šalyse. Viešpats krikščionių Dievas apšvietė mano protą ir parodė kelią, kuriuo turiu eiti ir vesti jus, Lietuvos žmonės. Todėl visų jūsų žiniai skelbiu: tikėti senus Lietuvos dievus yra klaida, nes tų dievų nebuvo ir nėra. Yra vienas krikščionių Dievas, viso pasaulio ir visų žmonių Tėvas, kartą siuntęs žemėn savo Sūnų, kentėjusį ir mirusį ant kryžiaus už visus žmones ir jų nusikaltimus.

Tai sakydamas, Jogaila paėmė didelį kryžių iš jį laikiusio kunigo rankų ir, iškėlęs aukštyn, rodė žmonėms.

(Bus daugiau)

ATŽALĒLĒS

M A M A I

MILDA SKUČAITĒ

Gilios raukšlēs veidā
Tavo išvedžiojo.
Tēvynēs ilgesys kankinti
Niekad nenustoja.

Gailiā ašarēlē
Tau dažnai išspaudžiam,
Kad gimtājam kraštui
Svajonių neaudžiam.

NARSUS BERNIUKAS

GEDIMINAS SENUTA

Kartą, labai seniai, miške gyveno senas senelis. Niekas nežinojo, kiek jam buvo metų ir kada jis toje mažoje trobelėje apsigyveno. Senelis gyveno vienas, ir retai kas pas jį teužeidavo.

Tik vieną vakarą mažas berniukas pasibeldė į senelio trobelės duris. Senelio nebuvo namie, tai niekas neatsakė į vaiko beldimą. Įsidrąsinęs berniukas įėjo vidun. Buvo labai pavargęs, tai nieko nelaukęs ir atsigulė į senelio patalą.

Parėjęs iš miško senukas rado savo lovoje bemiegantį nepažįstamą berniuką. Jo nežadino, bet leido jam išsimiegoti. Rytą berniukas seneliui papasakojo, kad kryžiuočiai užpuolė tėvynę ir nužudė jo tėvus, o jis pasislėpęs ir paskui pabėgęs.

Senelis priglaudė berniuką ir augino jį kaip savo vaiką. Juodu buvo geri draugai. Senelis buvo dievadirbis ir gražiai mokėjo iš me-

Lietuviško vaikų darželio Toronte (Kanadoje) vaikučiai vaidina "Prakartėlę".

džio drožinėti visokius gražius daiktus. Berniukas paprašė, kad senelis jam iš ąžuolo išdrožtų stiprų kardą.

Senelis kardą išdrožė, ir berniukas juo labai džiaugėsi. Jis mokėsi kasdieną jį valdyti.

Kartą senelis išėjo į mišką malkų parsinešti. Berniukas liko vienas trobelėje. Jis išgirdo, kad kažkas klebina trobelės duris. Kai tik pravėrė, norėdamas pažiūrėti, kas ten krebžda, šoko ant jo alkanas vilkas. Tačiau berniukas neišsigando. Savo mediniu kardu jis tvjojo vilkui iš visų jėgų. Žvėris persivertė kūliais ir, dar gavęs kelis smūgius, nudūmė kaukdamas į mišką.

Kitą kartą vėl seneliui išėjus į mišką, į trobelę atėjo stirnaitė. Berniukas jai leido pasišildyti ir paglostęs paleido atgal į mišką.

Berniukas augo ir padėjo seneliui dirbti įvairius darbus. Savo mediniu kardu jis išdrisdavo pulti ne tik prie trobelės atslenkančius vilkus, bet ir su meškomis nebijodavo susiimti.

Kai užaugo, tai jis tapo narsiu Lietuvos kariu, o paskui kunigaikštis jį paskyrė visos Lietuvos kariuomenės vadu.

Brockton, Mass.

Memmingeno (Vokietijoje) "vargo mokyklos" vaikučiai prie Kalėdų dovanų stalo. Tarp mokinių yra muzikas Budriūnas, mokyklos vedėjas kun. A. Bunga ir mokyt. Vyt. Bernotas.

Grožvyda Serapinaitė,
gyv. Hastings, Nebraska, Vasario
16 dienos atminimui paaukojusi
"Eglutei" 9 dol.

AUKOS "EGLUTEI" PAREMTI
Po \$2.00

Jonė Brazauskaitė, Waterbury, Conn.
Kazimiera Brazdžionytė, Chicago, Ill.
Algis Mogenis, E. St. Louis, Ill.
K. Vyšniauskas, Canton, Ohio.
G. Žemaitaitis, Waterbury, Conn.
P. Povilaitis, Great Neck, N. Y.
Rev. Karalevičius, Bayonne, N. J.
Margarita Mikėnaitė, Omaha, Nebr.
J. Petukauskas, Presque, Me.

Kristina Stankaitė, Cambridge, Ohio—\$4.00
G. Serapinaitė, Hastings, Nebr. — \$9.00
Surinkta Chicagoje, Dr. O. Labanauskaitės
dėka Vokietijoje esantiems už "Eglutę" —
\$21.00.

PO \$1.00 AUKOJO "EGLUTEI" PAREMTI

Milda Bakšytė, Dorchester, Mass.
R. Jakaitis, Philadelphia, Pa.
M. Mačiulis, Reading, Pa.
V. Kasparavičius, Cleveland, Ohio.
Austė Pečiūnaitė, Detroit, Mich.
J. Tuskenytė, Detroit, Mich.
Ona Valytė, Detroit, Mich.
Birutė Macežinskaitė, Brooklyn, N. Y.
E. Senkus, Brooklyn, N. Y.
Aldona Samušytė, Richmond Hill, N. Y.
V. Grybauskas, Brockton, Mass.
A. Baika, So. Boston, Mass.
Virgilija Dikinis, So. Boston, Mass.
O. Lukoševičiūtė, Brooklyn, N. Y.
Rita Karsokas, \$0.50 Reading, Pa.
Aušrelė Rasminas \$0.50, Oakland, Ill.
Saulius Ploplys \$1.00, Rockford, Ill.

Visiems auktojams "Eglutę" nuoširdžiai
dėkoja.

NAUJOS KNYGOS

Stasius Būdavas, THE FORBIDDEN
MIRACLE. Tai angliška laida St. Būdavo
gražaus romano UŽDRAUSTAS STEBUK-
LAS. Jį išleido amerikiečių leidykla Comet
Press, 1955 metais. Knyga turi 186 psl., gra-
žiai išleista, kaina \$3. Pasiūlykite pasiskai-
tyti lietuviškai nemokantiems draugams.

Br. Daubaras, UŽDANGAI NUSILEI-
DUS. Nidos Knygų Klubas Londone nese-
niai išleido savo šeštuoju leidiniu minima
knygą, kuri nukelia mus į Lietuvą, už ge-
ležinės uždangos. Autorius moka gražiai ir
patraukliai supinti girdėtus iš Lietuvos at-
vykusiųjų pasakojimus, juos padaryti gyvus,
išryškinti veikėjus, atkurti pokalbius. Tai
gražus pasiskaitymas jaunimui. Knyga turi
120 psl., kaina \$1.

KNYGŲ LENTYNA — Lietuvių Biblio-
grafinės Tarnybos Biuletenis, 1954 metų Nr.
11-12. Redaktorius — Aleksandras Ružan-
covas.

TRUPUTĮ PAGALVOK

NR. 4 UŽDAVINIŲ ATSAKYMAI

I. 1 Alė, 2 Rūta, 3 Biliūnas, 4 Aleksotas, 5 Čekiškė, 6 Intakas, 7 Algirdas, 8 Uralas, 9 Seinai, 10 Kaunas, 11 Ieva, 12 Europa, 13 Nemunas, 14 Ėriukas. Statmenai: Arbačiauskienė.

II. 1 Kapčiamiestis, 2 Šančiai, 3 Gaustas.

III. 1 Jonava, 2 Alytus, 3 Basanavičius, 4 Lastas, 5 Orintaitė, 6 Naumiestis, 7 Sauerverinas, 8 Kėkštas, 9 Ieva, 10 Skuodas. Statmenai: Jablonskis.

NR. 4 MĮSLIŲ ATSAKYMAI

1 Girnų mala grūdus, 2 Grikiai, 3 Balnas, 4 Žvakė, 5 Žmogaus akys.

ŠARADŲ ATSAKYMAI

1 Karaliai — karoliai, 2 Duona — Ona.

MĮSLĖS

1. Šulinys be dugno.
2. Raudonas šunelis po slenksčiu loja.
3. Arkliukas, ant kurio visi joja.
4. Kas pirmas įeina į bažnyčią?
5. Juoda višta ant raudono kiaušinio tupi.
6. Miške gimęs, miške augęs, išėjęs į lauką — į žemę lenda.
7. Kas lekia be sparnelių?
8. Atbėga sesytės užrietę nosytes.
9. Nevalgo, negeria, o vis gyvas.
10. Pavasarį geltonas, rudenį baltas.
11. Balta neprausta.
12. Kas ūžia be vėjo?
13. Kas audžia be staklių?

Vertinamos po 2 taškus. Atsiuntė *Kazius Jankauskas*, Detroit, Mich.

UŽDAVINIAI

I. Brūkšnelių vietoje įrašykime raides. Pirmoje eilutėje statmenai turime gauti žymaus Lietuvos poeto vardą. Gulsčiai:

1. ----- (Nemuno intakas),

2. ----- (Profesoriaus Stasio Šalkauskio gimtasis miestelis),
3. ----- (Nedidelė upė prie Jurbarko),
4. ----- (Kalnas prie Nemuno, kur lietuviai švęsdavo Jonines),
5. ----- (Europos valstybė),
6. ----- (Istorinis Lietuvos miestas),
7. ----- (Žymus Lietuvos istorikas),
8. ----- (Žymi Lietuvos didikų giminė, žinoma istorijoje).

Vertinamas 9 taškais. Jį sudarė *Augutis Sužiedėlis*, 4 skyriaus mokinys, Brockton, Mass.

II. Brūkšnelių vietoje įrašykite raides. Statmenai pirmoje eilutėje reikia gauti vardą Šekspyro parašyto veikalo. Gulsčiai:

1. ----- (Vandenų mokslas),
2. ----- (Garsus danų rašytojas),
3. ----- (Aukščiausias Žemaitijos kalnas),
4. ----- (Žymus Amerikos prezidentas),
5. ----- (Labai žymus išradėjas amerikietis),
6. ----- (Libijos sostinė),
7. ----- (Vaikų lakdinamas žaislas),
8. ----- (Graikų filosofas).

Uždavinys vertinamas 9 taškais. Jį sudarė *Dalia Norvaišaitė*, So. Boston, Mass.

III. Į kiekvieną langelį įrašykite po raidę. Turime gauti:

1. Kas naktį rodo laivams kelią?	1.	☐
2. Kaip vadinama vyro motina?	2.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
3. Kas nuo priešų tėvynę gina?	3.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Uždavinys vertinamas 4 taškais. Jį sudarė *Rūta Daugėlaitė*, Bedford, N. H.

ŠARADA

Žmonijos nelaimė esu nuo senovės laikų, bet jei vieną raidę pakeisit, gausit taip pat pabaisą visų.

O vieną raidę atėmę, gausit valstybės ženklą net kelių tautų. Gal pasakysit pagalvoję, kas toks esu.

Vertinama 3 taškais. Atsiuntė *Rimantas Karaliūnas*, Chicago, Ill.

LAIŠKAI
Redaktorium

Mielas EGLUTĖS Redaktoriau,

Skaitau Eglutę ir esu ja labai patenkintas. Skaitau kitų jaunųjų skaitytojų laiškelius, tai ar negalėtumėte ir mano šį trumpą laiškėlį patalpinti? Noriu ir aš pasigirti savo laimėjimais.

Aš jau 3 metai lankau piano pamokas. Muzika man labai patinka, ypatingai klasiniai veikalai, bet reikia daug lavintis. Mokytoja (ir kiti) sako mane esant gabų skambinime. Aš pats esu tik 12 m. amžiaus, atvykęs tik prie 5 m. ir 9 mėn. į šį kraštą.

Š. m. kovo mėn. 26 d. mane pakvietė Nashua miesto radijo stotin skambinti. Atlikau 1. Aragonaise — J. Massenet ir 2. Vengrų rapsodiją Nr. 2 — Franz Liszt (adop. J. Thompson). Labai bijojau, bet atrodo, paskambinau gerai, nes radijo vadovybė mane pagyrė ir pakvietė vėl skambinti š. m. birželio mėn. 25 dieną tarp 1:30 ir 2 val. po pietų. Pertraukėlių metu programos vedėja mane ir mano tėvelį pristatė radijo klausytojams, pranešdama, kad šį kartą turinti kažką naujo, tremtinį lietuviuką, kurio tėvynė yra komunistų pavergtą ir t.t. Tėvelį klausė apie Lietuvą, kas priverstė palikti tėvynę, iš kurio Lietuvos miesto atvykę, ką dirbo ir dirba dabar, kaip patinka šis kraštas ir kt. Dar manęs prie mikrofono klausė, kodėl aš mėgstu muziką. Aš atsakiau, kad gal esama paveldėjimo, mat mano tėtis ir mama skambina, o tėvelio brolis Klemensas Griaudžė (likęs Lietuvoje) muzikas, kompozitorius.

Mano piano mokytoja man žadėjo padaryti viską, kad galėčiau pasirodyti televizijos programoje. Tai tiek norėjau parašyti apie save. Labai ačiū, jei įdėsite

Jūsų

Gerimantas Griaudžė, Nashua, N. H.

Gerbiamas Taškų Dėde!

Aš, Giedrė Degutytė, 11 metų, gyvenu su savo tėveliais Clevelande jau ketveri metai. Aš einu į Šv. Tomo Akviniečio mokyklą, į šeštą skyrių. Šeštadieniais lankau Vyskupo Valančiaus lituanistinę mokyklą.

“Eglutę” skaitau jau ketvirtį metų. Man ji labai patinka, nes randu joje daug gražių pasakėlių ir eilėraščių.

Paskutiniame “Eglutės” numeryje susidomėjau ten esančiais uždaviniais ir juos bandau spręsti pirmą kartą. Ir siunčiu sprendimus Jums.

Giedrė Degutytė, Cleveland, Ohio.

Gerb. Pone Redaktoriau!

Ačiū už kovo mėn. “Eglutės” nr. 3. Aš laikiu “Eglutės”. Aš mėgstu pasakas. Man patiko: Nežinomas laivas, Nevikrusis Mikutis, Sargiuko pasakojimai. Taip pat mėgstu eilėraštnus. Patiko: Draugai, Artojo kraujas, Tremtinio daina, Kiškis žiemą.

Romualdas Domkus, Chicago, Ill.

Gerbiamas Pone Redaktoriau!

Jau antrus metus prenumeruoju “Eglutę”. Mūsų sūneliui Algirdui, kuris yra 5 metų, labai patinka pasakos ir eilėraščiai. Jis pats dar nemoka skaityti, bet kai mes jam skaitome, tai klausosi su didžiausiu malonumu. Labai prašome ir toliau siuntinėti “Eglutę”. Siunčiu prenumeratą 3 dol. ir laikraštėlio palaikymui 1 dol.

Su pagarba

Gražina Šimukonienė.

Brooklyn, N. Y.

Atsiųsta paminėti kovo mėnesio numeriai šių lietuviškų žurnalų: LIETUVIŲ DIENOS, MARGUTIS, KARYS, ATEITIS, ŠV. PRANCIŠKAUS VARPELIS, LAIŠKAI LIETUVIAMS, VYTIS, MŪSŲ VYTIS (šis numeris skirtas skautų vyčių 30 metų sukakčiai paminėti).

1,50

Adolfas Karaska
1312 So. 4th St.
Philadelphia 47, Pa.

ALP 1785

Larch.

Q 228629